

محمد اصغری نژاد

قرآن و اندیشمندان مغرب زمین

اشاره

جایگاه سترگ قرآن مجید باعث شده حتی برخی از اندیشمندان مغرب زمین و شرق شناسان غیر متعصب به عظمت آن اذعان کنند و توصیفات قابل توجهی نسبت به آن ارائه نمایند. طرح نظریات آنان در تقویت و تثبیت باورهای دینی در میان غیر مسلمانان - از جمله این باور که قرآن، کتابی فوق بشری است - تأثیر شایان ذکری خواهد داشت. در ذیل، پاره‌ای از آنها را بر می‌شماریم. البته نباید فراموش کرد که نقل آرای آنان در این زمینه، به معنای صحت کامل آنها نیست. بنابراین، ممکن است برخی از نظریات مستشرقین مذکور در این مقاله قابل نقد باشد.

۱. ادوارد براون می‌گوید: «تاریخ نشان می‌دهد که ملت ایران دین زردشت را از روی رضا رها کرد و با کمال رغبت دین اسلام را انتخاب نمود... ما که یک نفر

خارجی هستیم و نه مسلمانیم [و] نه زردشتی، وقتی قرآن را مطالعه می‌کنیم و با کتاب زند و یازند و آثار زردشت که می‌گویند مال زردشت است... مقایسه می‌کنیم، می‌بینیم اصلاً با قرآن طرف نسبت نیست... .

ایرانیان که کور نبودند؛ از یک طرف، قرآن را می‌دیدند و از طرف دیگر، کتاب زردشت را مشاهده می‌کردند که این دو قابل مقایسه نیستند. قهراً قرآن را انتخاب می‌کردند.^۱

وی در جایی دیگر می‌گوید: «هر چه بیشتر به مطالعه قرآن می‌پردازم و هر چه بیشتر برای درک روح قرآن کوشش می‌کنم، بیشتر متوجه قدر و منزلت آن می‌شوم.»^۲

۲. لودویکو ماراکسی (مارکچی) در سال ۱۶۹۸ قرآن را به زبان لاتین ترجمه کرد. او در مقدمه مفصل خود می‌گوید: «من یقین دارم که اگر قرآن و انجیلی را که در دست مسیحیان است، به یک فرد غیر متدین (غیر مسیحی) ارائه دهند، او بدون تردید اولی را بر خواهد گزید؛ زیرا کتاب محمد ﷺ در ظاهر، افکاری را به خواننده می‌آموزد که به اندازه کافی بر موازین عقلی منطبق است.»^۳

۳. ولتر به یکی از مفسران تورات که قرآن را افسانه نامیده است، سخت می‌تازد که: «قرآن در واقع مجموعه‌ای از پندهای اخلاقی، دستورهای دینی، راز و نیاز به

۱. مجموعه آثار شهید مطهری، ج ۲۱، ص ۱۸۰.

۲. تاریخ ادبی ایران، ادوارد براون، ترجمه علی پاشا صالح، ص ۱۱۵، به نقل از: نگرشی تاریخی بر رویارویی غرب و اسلام، ص ۳۵۷.

۳. Lodrico Marracci و Alcorani textus et patarii Selinarii و vol 1 و p . 78
به نقل از: نگرشی تاریخی بر رویارویی غرب با اسلام، جهانبخش ثواب، ص ۳۴۰.

درگاه خدا، تحذیر و تشویق جهانیان و شرح سرگذشت فرستادگان خداست که بنا بر روایات عرب نقل شده است. آیا می‌توان چنین کتابی را افسانه نامید!^۱

جالب اینکه ولتر معتقد است که همه ادیان روی زمین با عوام فریبی و زبان بازی رواج یافته‌اند، به جز دین اسلام که از میان همه ساخته‌های دست بشر، تنها دین خدایی به نظر می‌رسد؛ زیرا قوانین آن پس از قرن‌ها، هنوز در سراسر دنیا اجرا می‌شود.^۲

ولتر در کتاب «L'émbeau du Fanatism» وقتی به اسلام می‌رسد، می‌گوید:

«دینی که محمد [ﷺ] آورد، بی‌گمان از مسیحیت برتر بود. در آیین او هرگز یک مرد یهودی را به خدایی نگرفتند و یک زن یهودی را مادر خدا نپنداشتند... در آیین او هرگز به کفر جنون‌آمیز مسیحیان دچار نشدند و یک خدا را سه خدا و سه خدا را یک خدا ندانستند... ایمان به خدایی یگانه و خالق کائنات، تنها اصل بزرگ آیین محمد [ﷺ] است.»^۳

۴. کارلایل می‌گوید: «هنگامی که ما قرآن مجید را مطالعه می‌کنیم، می‌بینیم این کتاب علاوه بر آنکه وحی آسمان است، از نظر کلمات و ترکیب، بلیغ‌ترین کتاب است.

هیچ کس قرآن را با دقت نمی‌خواند، مگر آنکه می‌بیند حقایقی اصیل در برابر وی آشکار است و در می‌یابد که این کتاب به اصلی حقیقی وابسته و به یک مبدأ

۱. 538 _ pp. 534 و Vol24 و op.ut و Voltair

به نقل از: نگرشی تاریخی بر رویارویی غرب و اسلام، ص ۳۵۱.

۲. ر.ک: همان.

۳. همان، حاشیه ص ۳۵۱ و ۳۵۲.

عالی و مقدس پیوسته است و تردیدی نیست که گفتار حقیقی و درست، نفوذ خاصی بر دلها دارد و حق آن است که تمام کتابها در برابر قرآن، ناچیز و کوچک‌اند و این کتاب از هر گونه عیب و نقص و اصول ناپسندیده، پاکیزه و مبراست.^۱

۵. هرتویگ هیر چفلد (H.H.CHFLD): «از اینکه قرآن را سرچشمه علوم می‌یابیم، نباید تعجب کنیم... و توسعه شگفت‌انگیز جهان اسلام در تمام شعب علوم، غیر مستقیم مدیون آن است... به همین ترتیب، قرآن تحولی در مطالعات طبی ایجاد کرد و دستور بررسی عالم طبیعت را به طور کلی داد.»^۲

۶. ر.و.ج. مارگولوت (R.J.MARGOLOT): «قرآن به طور مسلم در بین کتب بزرگ آسمانی جهان، مقام ارجمندی دارد... قرآن سبک جدید تفکر انسانی و اخلاقی نوین را به وجود آورده است.»^۳

۷. سر ویلیام مویر (C.W.MOYER): «قرآن شاهکار اسلام است. دامنه تسلطش بر تمام مطالب مذهبی، گسترده شده است... قرآن، عالی است و با کمال دقت آن‌چنان طرح ریزی شده است که سؤال بردار نیست (کامل و روشن است).»^۴

۸. ادوارد منتیت (A.MNTEAT): «تمام آنها که با قرآن در زبان عربی آشنا هستند، در ستودن لطافت و زیبایی این کتاب مذهبی، اتفاق دارند. طرح عالی قرآن آن‌چنان بلند و باشکوه است که هیچ ترجمه‌ای به هیچ زبان اروپایی نمی‌تواند حق آن را ادا

۱. قرآن و کتابهای دیگر آسمانی، عبد‌الکریم هاشمی نژاد، صص ۲۹۹-۳۰۰، به نقل از: نگرشی تاریخی بر رویارویی غرب با اسلام، ص ۳۵۴.

۲. تحقیقات جدید درباره انشاء و تفسیر قرآن، لندن، ۱۹۰۲، ص ۹، به نقل از: نگرشی تاریخی بر رویارویی غرب با اسلام، صص ۲۰۹-۲۱۰.

۳. در معرفی قرآن، لندن، ۱۹۱۸، به نقل از: نگرشی تاریخی بر رویارویی غرب با اسلام، ص ۲۱۱.

۴. زندگی محمد، لندن، ۱۹۰۳، ص ۷، به نقل از: نگرشی تاریخی بر رویارویی غرب با اسلام، ص ۲۱۱.

کند.»^۱

۹. جیمز.ا. میچز (J.A.MECHZ): «قرآن محتملاً بیش از همه کتابها در دنیا خواننده دارد. مطمئناً بیش از همه کتابها حفظ می شود... قرآن مثل انجیل نیست، بلکه در سبک قابل ستایشی نوشته شده است؛ نه شعر است و نه نثر معمولی. هنوز آن قابلیت را دارد که شنوندگان را به لذت و وجد ایمان برانگیزاند... قرآن در بحثهایی که درباره یک زندگی خوب می کند، به خوبی خود را به عموم مردم می فهماند (روشن و بی تکلف صحبت می کند).»^۲

پرتال جامع علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱. ترجمه فرانسۀ قرآن، پاریس، ۱۹۲۹، ص ۵۳، به نقل از: نگرشی تاریخی بر رویارویی غرب با اسلام، ص ۲۱۱.

۲. اسلام مذهبی که درست شناخته نشده، ریدرز دایجست، ماه مه ۱۹۵۵، به نقل از: نگرشی تاریخی بر رویارویی غرب با اسلام، صص ۲۱۱-۲۱۲.